

Yttrande över remiss från Lomma kommun avseende Utställningsförslag till ny översiktsplan för Lomma kommun

Sammanfattning

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) anser att Lomma kommuns ÖP 2020 är ambitiös i sin framtoning och att den belyser en genomtänkt framtida utveckling utan inslag av hög exploatering. Universitetet uppskattar viljan att bibehålla kommunens karaktär och förstärka det kvalitetstänkande i hållbar samhällsutveckling som kännetecknar Lomma kommun.

SLU:s huvudsynpunkt är att hänsyn måste tas till SLU:s speciella roll i Alnarp vid kommunens framtida utveckling. SLU tolkar ÖP2020 som att detta också är tanken från kommunens sida. Det är viktigt för universitetet att den nya översiktsplanen för Lomma kommun harmonierar med de tankar och principer som kommit fram i de campusutvecklingsdiskussioner som de senaste åren bedrivits inom SLU och med externa parter.

SLU lyfter i yttrandet också ett antal specifika synpunkter rörande principer för nybyggnation, vikten av goda transporter till Alnarp, påverkan från ökad trafik mm.

Generella synpunkter

SLU:s roll i Alnarp

SLU noterar att Lomma/Alnarp är utpekat som ett av kommunens tätortskluster vilket tillsammans med förslag på förändrad markanvändning tydliggör kommunens intresse av utvecklingen på Alnarp.

Inför kommunens utvecklingsplaner önskar SLU lyfta fram de flertal roller universitetet har:

- Som markägare och hyresgäst där vi måste hävda våra verksamhetsintressen.

- Som dominerande och attraktiv aktör på Alnarp, som även har skapat och använder campusmiljön, och därmed är katalysator för att attrahera externa aktörer och besökare.
- Som kunskaps- och kompetensresurs för utvecklingen på Alnarp men också för utvecklingen i kommunen.
- Som medaktör i ett formaliserat samarbete om Alnarps långsiktiga utveckling tillsammans med Lomma kommun och Akademiska hus.

SLU är ett internationellt ledande universitet, med visionen att ha en nyckelroll i utvecklingen för hållbart liv, grundad i vetenskap och utbildning. SLU bedriver verksamhet i Alnarp framför allt genom fakulteten för landskapsarkitektur, trädgårds- och växtproduktionsvetenskap (LTV) (fem institutioner) samt genom fakulteten för skogsvetenskap (S) (en institution). Verksamheten stöts av SLU-gemensamma funktioner för samverkan, innovation, kommunikation samt fastighetsförvaltning och lantbruksdrift.

LTV-fakulteten har en betydande forsknings- och grundutbildningsverksamhet inom områdena hortikultur, lantbruk och landskapsarkitektur. SLU har inom LTV-fakulteten samlat kompetenser inom fysisk planering, design och förvaltning av urbana och rurala miljöer samt verksamhetsområde trädgård. Forskningen som sker i Alnarp har ett stort fokus på nära samverkan med de gröna sektorerna. Utvecklingen av utemiljön på campus Alnarp är en integrerad del av forsknings- och utbildningsmiljön för universitetet.

Skogsfakultetens verksamhet i Alnarp är fokuserad på förhållanden i södra Sverige och SLU har i Alnarp samlat kompetenser som arbetar med skogsskötsel, skoglig planering samt skogspolitik. Institutionen för sydsvensk skogsvetenskap har ett specifikt behov av att behålla tillräckligt mycket av skogs- och parkkaraktär på campus för sin forskning och utbildning.

SLU var länge ensam aktör att utveckla platsen Alnarp. Forskning och undervisning utgör fortfarande platsens viktigaste funktion men SLU är inte längre ensam aktör inom campus, och samverkan blir allt viktigare för universitetet. SLU ser att utvecklingen i området bör vara att tillkommande bostäder och verksamheter inte ska vara ”fripassagerare” utan bidra till campus själ, som är forskning, undervisning och samskapande, för att platsens karaktär ska fortsätta att stärkas och inte urvattnas.

Campusutvecklingsplaner och ÖP2020

För SLU är det centralt att den nya översiktsplanen för Lomma kommun harmonierar med de idéer kring campusutvecklingen som de senaste åren har tagits fram inom SLU och med externa parter.

I **fas ett**, *Campusplan 2019-2030* (revidering av *Campusplan Vision Alnarp 2012*), har SLU tillsammans med Akademiska hus formulerat en vision för SLU:s campusutveckling i Alnarp:

”En unik grön mötesplats för världsledande forskning, utbildning och innovation. Ett campus för samverkan kring hållbar utveckling på regional, nationell och internationell nivå.”

I planen lyfts övergripande mål för mötesplatser, yttre miljö, lokaler och campusliv fram: Ett campus med goda förutsättningar för möten, samverkan och kunskapsutbyte mellan akademi, näringsliv, kultur och det omgivande samhället. En unik yttre miljö med historiska kvaliteter som utgör en värdeskapande tillgång för verksamheten och som är en välbesökt destination. Hållbara, funktionella lokaler som stödjer forskning, utbildning och innovation. Attraktiva student- och forskarbostäder som berikar området och verksamheten samt skapar rörelse större del av dygnet och året.

Som en **fas 2**, för att se över campuslandskapet som en helhet, genomfördes ett år senare konsultuppdraget *Landskapsanalys och vision för Alnarp* (Michel Desvigne Paysagiste, Paris, 2020). Den förtydligade vikten av ett sammanhållet och integrerat Alnarp inklusive omgivande jordbruksmark som en avgörande förutsättning för SLU:s framtida möjlighet att fortsätta vara ett internationellt framstående lantbruksuniversitet.

Fas 3 i campusutvecklingsarbetet kan sägas vara den workshopserie som under våren 2021 genomfördes med Lomma kommun och Akademiska hus som deltagare i syfte att ta fram ett antal guidande principer för campusutvecklingen. Sammanfattningen av workshopparna samt tidigare diskussioner har preliminärt lett fram till fem principer för campusutvecklingen:

1. *A coherent campus – ett sammanhållet och integrerat campus*
2. *Enables progress and collaboration – möjliggör utveckling och samarbeten*
3. *Simplifies our workday – förenklar arbetsdagen*
4. *Integrates indoors and outdoors – integrerar ute och inne*
5. *Stands out – står ut*

Utifrån ovan tre faser i campusutvecklingsarbetet vill SLU lyfta betydelsen av att den långsiktiga utvecklingen av Alnarp görs i samarbete med berörda markägare, intressenter och Lomma kommun.

SLU startar nu en aktiv process för att omstöpa campusområdet och genomföra vissa ny- och ombyggnationer. Det finns tankar från kommunens sida att utarbeta en fördjupad översiktsplan (FÖP) för Alnarp. En FÖP tar lång tid och begränsas till sitt innehåll och process av Plan- och bygglagen. Detta riskerar att försena den campusutveckling som SLU avser att driva. En möjlighet att hantera detta vore att

upprätta ett gemensamt så kallat *ramprogram* för Alnarp där gemensamma visioner och möjliga samarbeten med berörda parter kan synliggöras.

Exempel på samarbeten kunde vara:

- ett Naturum i området på temat Kunskapens landskap.
- en trädgårdsmästare som kan utveckla Alnarp som besöksmål i samklang med forskning och undervisning där studenter och kommuninvånare skulle kunna praktisera.

Specifika synpunkter

- SLU har skapat värden i Alnarp som lockar boende och externa besökare dit. Dessa grupper kan bidra positivt till SLU:s utveckling då det ger nya möjligheter att nå ut med vår forskning och ger möjligheter att attrahera nya studenter. Men att campus ska utgöra en bra boende- och besöksmiljö ingår inte i SLU:s kärnverksamhet, och SLU kan inte själva bekosta en sådan utveckling.
- En etablering av bostäder kan riskera påverka SLU:s kärnverksamhet och vice versa kan bostäder behöva skyddas från miljöpåverkan från SLU:s verksamhet. SLU bedriver idag forskning och utveckling som kan uppfattas som störande såsom gödsling, sådd, kemikaliehantering, ljus från växthus och verksamhet nattetid. Det måste finnas utrymme och möjligheter att bedriva detta. I framtiden kan det bli aktuellt med tillståndspliktiga B-verksamheter som till exempel vät- och biogasproduktion. I planhandlingarna beskrivs konsekvenserna av förändrad markanvändning utifrån ett natur- och kulturmiljöperspektiv, men inte effekterna på den akademiska miljön och SLU:s verksamhet, vilket är en stor brist.
- Vid etableringen av en järnvägsstation kommer Sundsvägen att stängas för genomfartstrafik. Detta kommer att påverka tillgängligheten till campus och tydligheten kring hur man tar sig dit. Etableringar av nya verksamheter och bostäder kommer innebära ökad trafik. Tillgängligheten, trafiksituationen och behov av ny infrastruktur behöver utredas grundligt.
- Det bör tydligt framgå av planhandlingen att det område av campus som avsatts för verksamhetslokaler för aktörer från de gröna näringarna också bör kunna nyttjas för universitetets behov.
- Den markförsäljning som Akademiska Hus gjort till Lomma kommun inom campusområdet innebär att universitetet behöver flytta vissa av sina försöksodlingar till andra befintliga odlingsarealer som idag används för vanlig odling. Detta innebär att den mark som totalt finns tillgänglig för odling i Alnarp minskar.
- I enlighet med principen om ett sammanhållet och integrerat campus är det rimligt att exploateringsgraden (hushöjder) är densamma för bostäder (Lomma kommuns bostadsområde) som för grön verksamhet och näring inom Alnarpområdet. Bebyggelse oavsett huvudman bör ha ambitionen att

harmonisera sinsemellan samt med befintliga byggnader. En avgörande riktlinje bör vara att byggnader generellt inte ska tillåtas sticka upp över trädkronorna och därigenom bevara landskapsbilden och det gröna Alnarp. SLU avråder från byggnation av högre hus än 3 våningar samt från att byggnaderna skall vara sammanbyggda, för att undvika stora byggkomplex. De byggnader som nyproduceras bör i så fall hellre kopplas med t ex glasgångar.

- Med en kommande station skapas förutsättningar för en ökad hållbar mobilitet till Alnarp huvudsakligen från Malmö. Detta får inte påverka en god kollektivtrafik till Lund där behoven också är stora. En busslinje mellan Lund och Alnarp bör därför säkerställas.

Beslut om detta yttrande har fattats av rektor Mia Knutson Wedel efter föredragning av fastighetschef Lars Edvin Andersson. I beredningen av detta yttrande har deltagit enhetschef Kristina Santén vid Enheten för Samverkan och Utveckling, koordinator Harald Klein vid Tankesmedjan Movium vid SLU, dekan S Göran Ståhl, dekan LTV Håkan Schröder, prodekan LTV Karl Lövrje och fakultetsdirektör LTV Margit Nothnagl.

Maria Knutson Wedel

Lars Edvin Andersson